

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำประสม
หน่วยเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง นิทานอ่านสนุก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง รื่นรมย์คำประสมไทย
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำประสม

คำประสม คือ คำที่สร้างจากคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไป เกิดเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่ แต่ยังมีเค้าของความหมายเดิม ส่วนมากมักเป็นการประสมคำระหว่างคำไทยกับคำไทยแต่อาจมีคำประสมบางคำที่ประสมระหว่างคำไทยกับคำภาษาอื่น

ลักษณะสำคัญของคำประสม

๑. เกิดจากคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไปมาประสมกัน แล้วเกิดความหมายใหม่แต่ยังมีเค้าความหมายเดิมอยู่เช่น

ลูกน้ำ หมายถึง ลูกของยุง
ลูก หมายถึง บุตร
น้ำ หมายถึง ของเหลว

พ่อตา หมายถึง พ่อของภรรยา
พ่อ หมายถึง สามีของแม่
ตา หมายถึง พ่อของแม่

๒. สามารถแยกเป็นคำๆได้ และคำที่แยกได้แต่ละคำมีความหมายต่างกัน เมื่อนำมารวมกันความหมายต่างจากคำเดิม เช่น

คอ หมายถึง ส่วนร่างกายที่ต่อศีรษะกับตัว
ห่าน หมายถึง ชื่อนกจำพวกเป็ด คอยาว
คอห่าน หมายถึง ส่วนของโถส้วม

แม่ หมายถึง หญิงผู้ใหญ่กำเนิด
บ้าน หมายถึง ที่อยู่อาศัย
แม่บ้าน หมายถึง หญิงผู้จัดการงานในบ้าน

๓. คำที่มาประสมกันจะเป็นคำมูลในภาษาใดก็ได้ เช่น

เข้มทิศ (ไทย + สันสกฤต) รถแก่ง (บาลี + จีน)
ห้องโชว์ (ไทย + อังกฤษ) ราชวัง (บาลี + ไทย)

๔. ประสมที่เกิดจากคำมูล ซึ่งมีลักษณะเป็นการย่อคำหลาย ๆ คำ ส่วนมากมักจะ
ขึ้นต้นด้วยคำว่า นัก ชาว ช่าง หมอ ผู้ ของ เครื่อง เช่น

นัก	นักร้อง	นักเขียน	นักเรียน	ฯลฯ
ชาว	ชาวบ้าน	ชาวเมือง	ชาวนา	ฯลฯ
ช่าง	ช่างไม้	ช่างเสริมสวย	ช่างไฟฟ้า	ฯลฯ
หมอ	หมอดู	หมอความ	หมอผี	ฯลฯ
ผู้	ผู้ใหญ่	ผู้ดี	ผู้อำนวยการ	ฯลฯ
ของ	ของใช้	ของไหว้	ของเล่น	ฯลฯ
เครื่อง	เครื่องหมาย	เครื่องบิน	เครื่องมือ	ฯลฯ
ที่	ที่นอน	ที่ดิน	ที่เขี้ยวบุรี	ฯลฯ